[2019] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 932

ਸਿਲਪੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਆਦਿ

(2019 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 13802-13805)

ਜੂਨ 21, 2019

[ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ : ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਛੇਦ 32 ਅਤੇ 226

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ: ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ - ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ - ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਗਨੀਫਾਈਂਗ ਗਲਾਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ

ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਹਰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਾ ਹੋਵੇ - ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਜੇ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਪੱਖਪਾਤ, ਬਦਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ।

932

XXXXXX

ਸਿਲਪੀ ਨਿਰਮਾਣ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 933

ਟਾਟਾ ਸੈਲੂਲਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(1994) 6 SCC 651: [1994] 2 Suppl. SCR 122;** ਰੌਨਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਵੀ.ਆਰ. ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ **(1999) 1 SCC 492: [1998] 3 Suppl. SCR 421;** ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2000) 2 SCC 617: [2000] 1 SCR 505;** ਕਰਨਾਟਕ SIIDC ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੈਵਲੇਟ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ **(2005) 4 SCC 456: [2005] 2 SCR 1183;** ਮਾਸਟਰ ਮਰੀਨ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੈਟਕਾਫ ਐਂਡ ਹੋਜਕਿਨਸਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2005) 6 SCC 138: [2005] 3 SCR 666;** ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਇਰ ਕੋਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ **(2006) 11 SCC 548: [2006] 8 Suppl. SCR 11;** ਜਗਦੀਸ਼ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ **(2007) 14 SCC 517: [2006] 10 Suppl. SCR 606;** ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਰਬੜ (ਇੰਡਾ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ

ਹੋਰ **(2012) 8 SCC 216: [2012] 8 SCR 128;** ਐਫਕੋਨਜ਼ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਗਪੁਰ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ **(2016) 16 SCC 818: [2016] 3 SCR 551;** ਮੋਂਟੇਕਾਰਲੋ ਬਨਾਮ NTPC ਲਿਮਟਿਡ **AIR 2016 SC 4946: [2016] 8 SCR 224;** ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਉਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ BVG ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2018) 5 SCC 462: [2018] 6 SCR 861;** ਕੇਅਰਟੇਲ ਇਨਫੋਟੈਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **2019 (6) SCALE 70 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ : ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਧਿਰ/ਧਿਰਾਂ: ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ - ਟੈਂਡਰ - ਅਸਵੀਕਾਰ - ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਵਿਚਾਰ ਯੋਗਤਾ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਟੈਂਡਰਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਟੈਂਡਰਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕਿਹਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਟੈਂਡਰਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਚਕਦਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਟੈਂਡਰਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਫਲ ਟੈਂਡਰਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

XXXXXX

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਮਾਂ - ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਅਤੇ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ "ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਮਾਂ" ਹਨ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ, 2007 ਦੇ ਖੰਡ 1.19 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ - ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਅਤੇ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਫਰਮਾਂ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਭੈਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'SS' ਕਲਾਸ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਭਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਟੈਂਡਰਰ ਦੀ ਭੈਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਕਿਹਾ: ਜੇ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਟੈਂਡਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ, ਬਲਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ - ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ WLR ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਰਕ ਲੋਡ ਰਿਟਰਨ (WLR) ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ - ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਟੱਲ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ - ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲ ਸਨ - ਇਸ ਲਈ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ਟੈਂਡਰ - ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ - ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, MES ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ "SS ਕਲਾਸ" ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਇੱਕ ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, "ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ" ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ "ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ" ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “SS” MES ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ MES ਮੈਨੂਅਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਮੈਨੂਅਲ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ 'SS' ਕਲਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖੰਡ 1.5 MES ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 'SS' ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - 'SS' ਸਭ ਤੋਂ

ਉੱਚਾ ਕਲਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

XXXXXX

ਸਿਲਪੀ ਨਿਰਮਾਣ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 935

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ: ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ - ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਟੈਂਡਰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ - ਕੀ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਮਾੜੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸਨ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੋਵੇ - ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ - ਜੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਛੇਦ 12

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[1994] 2 Suppl. SCR 122	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 7
[1998] 3 Suppl. SCR 421	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 8
[2000] 1 SCR 505	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 9
[2005] 2 SCR 1183	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[2005] 3 SCR 666	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 11
[2006] 8 Suppl. SCR 11	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[2006] 10 Suppl. SCR 606	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2012] 8 SCR 128	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[2016] 3 SCR 551	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 15

[2016] 8 SCR 224	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 16
[2018] 6 SCR 861	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 17
2019 (6) SCALE 70	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18

XXXXXX

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 13802-13805

2019 ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1375 ਅਤੇ 1376 ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1359 ਅਤੇ 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1374 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 13.06.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਅਡਵੋਕੈਟਰ ਪੀ.ਐਨ. ਰਵਿੰਦਰਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਮਨ ਯਾਦਵ, ਰਾਜੀਵ ਏ. ਜਾਰਜ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀ. ਵਿਜੇਲਕਸ਼ਮੀ ਮੈਨਨ।

ਉਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਅਡਵੋਕੈਟਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਵਧੀਕ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਸੀਆ, ਅਕਸ਼ੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੂ, ਬੈਭਵ ਚੱਢਾ, ਏ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਯੁਗੰਧਰਾ ਪਵਾਰ ਝਾਅ, ਪ੍ਰਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਤੁਲ ਝਾਅ, ਚੰਦਨ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਮੀ ਸਿੰਘ, ਦੀਪੂ ਥੰਕਨ, ਜੋਸਫ ਕੋਦਯੰਤਰਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜੀ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਆਦੇਸ਼

1. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਸਥਾਰਤ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ।

2. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਕੋਚੀ ਵਿਖੇ ਦੋ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 53 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 72 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ "ਸਿਲਪੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਠੇਕੇਦਾਰ", (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 28.03.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 28.03.2019 ਨੂੰ ਹੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜੋ 09.04.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਦੇ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬੋਲੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਫਰਮ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੰਪਨੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਿਲਪੀ

ਰੀਅਲਟਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਸਟਰ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ 'SS' ਕਲਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਭਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

4. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਬੋਲੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਕੁਝ ਟੈਂਡਰਰ ਜੋ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਤੀਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਉਹ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਬੋਲੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ, ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

7. **ਟਾਟਾ ਸੈਲੂਲਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ**[1] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹਨ: -

"94. .....

(1) ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

---

[1](1994) 6 SCC 651

XXXXXX

(2) ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਟੈਂਡਰ ਲਈ ਸੱਦੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਂਡਰ ਦਾ ਸੱਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਈ ਪੱਧਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(5) ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਵੈਡਨਸਬਰੀ ਸਿਧਾਂਤ (ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਸਦੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਬਦਭਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(6) ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਬੋਝ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵਧੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਜਟ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

8. **ਰੈਨਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈ.ਵੀ.ਆਰ. ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ**[2] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

9. **ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ**[3], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

---

[2] (1999) 1 SCC 492

[3] (2000) 2 SCC 617

XXXXXX

10. **ਕਰਨਾਟਕ SIIDC ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੈਵਲੇਟ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ**[4] ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. **ਮਾਸਟਰ ਮਰੀਨ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੈਟਕਾਫ ਐਂਡ ਹੈਜਕਿਨਸਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ**[5] ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਿੰਤਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆਈ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਰਾਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

12. **ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਜੋਸ਼ੀ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਇਰ ਕੋਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ**[6] **ਵਿੱਚ** ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ; ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

13. **ਜਗਦੀਸ਼ ਮੰਡਲ** ਬਨਾਮ **ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ**[7] **ਵਿੱਚ** ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ:

“22. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ, ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਜਾਂਚਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ "ਕਾਨੂੰਨੀ" ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ "ਸਹੀ" ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਟੈਂਡਰਾਂ ਜਾਂ ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੈਂਡਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਜ ਹਨ। ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰਰ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਲਾ ਟੈਂਡਰਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਪਨਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਜ਼ਖਮੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਾਲੇ ਅਸਫਲ ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ/ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀਆਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂ ਅੰਤਮ, ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ.....

---

[4] (2005) 4 SCC 456

[5] (2005) 6 SCC 138

[6] (2006) 11 SCC 548

[7] (2007) 14 SCC 517

XXXXXX

14. **ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਰਬੜ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ**[8] ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਨ ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਹੁਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ।

15. **ਐਫਕੈਨਜ਼ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਗਪੁਰ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ**[9] **ਵਿੱਚ** ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਦਭਾਵਨਾ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ, ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. **ਮੈਂਟੇਕਾਰਲੋ ਬਨਾਮ NTPC ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ**[10] ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਤੁਲਨਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਖੇਡ ਦਾ ਭੱਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[8] (2012) 8 SCC 216

[9] (2016) 16 SCC 818; 2016 KHC 6606

[10]AIR 2016 SC 4946

XXXXXX

17. **ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਉਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ BVG ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ**[11] ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਅਜਿਹੇ ਅਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ/ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਰੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਜਨਤਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਕੈਰੇਟੇਲ ਇਨਫੋਟੈਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ**[12] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਂਚਾਂ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿੰਡੋ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਲ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੇਲੋੜਾ, ਛੋਟੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

19. ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਬਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦਖਲ ਦੇਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਬਦਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ

ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਗਨੀਫਾਈਂਗ ਗਲਾਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਹਰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ "ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ" ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ।

---

[11] (2018) 5 SCC 462

[12]2019 (6) SCALE 70

XXXXXX

20. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣਾ ਹੈ; ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ; ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ; ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੱਜ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਨਮਾਨੀ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ, ਪੱਖਪਾਤ, ਬਦਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

21. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟੈਂਡਰਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਟੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਚਕਦਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ/ਡਿਲੀਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਤਕਨੀਕੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਟੈਂਡਰਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਟੈਂਡਰਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਫਲ ਟੈਂਡਰਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਕੌਣ ਹਨ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

XXXXXX

22. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਟੈਂਡਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

23. ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਅਤੇ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਮੈਨੂਅਲ ਆਫ ਕੰਟਰੈਕਟ, 2007 ਦੇ ਖੰਡ 1.19 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਮਾਂ" ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

1.19 ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਮਾਂ

(a) ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ, "ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰਿਸ਼ਤਾ" ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਾਰੇ MES ਰਜਿਸਟਰਡ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਖੂਨ/ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(b) ਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਖੂਨ/ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੰਧਤ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸੂਚੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 7 ਅਧੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਟੈਂਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

XXXXXX

(c) ਕਿਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ/ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ "ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਭਾਈਵਾਲ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਆਂ) ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

24. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਵਾਲ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਅਤੇ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਰਮਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭੈਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਾੜੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

26. ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਚੇਨਈ ਜ਼ੋਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੀ ਸੰਕੇਤ

ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

27. ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੇ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਸੀ।

XXXXXX

28. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

29. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਾਧਾ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ

ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਭੈਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਬਲਕਿ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂਅਲ, 2007 ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਕ ਕਾਰਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

30. ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ WLR ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਰਕ ਲੋਡ ਰਿਟਰਨ (WLR) ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟੈਂਡਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਟੱਲ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਭੈਣ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

XXXXXX

31. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ MES ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ "SS ਕਲਾਸ" ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਫਰਮ ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

8.	ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ	
	(A) MES ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ	ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: - (a) ..... (b) ..... (c) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ "SS" ਸ਼੍ਰੇਣੀ a(i) ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (d) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ WLR

		ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।
	(B) ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ	ਫਰਮ MES ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ: - (a) ..... (b) ..... (c) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ "SS" MES ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (i) ਦੇ ਭਰਤੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਲ ਕਾਰਜ, ਸਾਲਾਨਾ ਟਰਨਓਵਰ, ਸੋਲਵੈਂਸੀ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ, ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ/ ਸਥਿਰ ਜਾਇਦਾਦ, T & P, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਪੁਲਿਸ ਤਸਦੀਕ / ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਦਿ। ਸੂਚੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਾਂ ਨੂੰ ਐਮਈਐਸ ਮੈਨੂਅਲ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ-

		2007 (ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ-2102) ਦੇ ਭਾਗ 1 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਦੇ ਪੈਰਾ 1.4 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ MES ਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਫਰਮਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਫਰਮ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਸਥਿਤ ਹੈ/ ਮਾਲਕ/ਹਰੇਕ ਭਾਈਵਾਲ/ਹਰੇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਵੈਧ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੋਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਾਪੀ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। (d) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ WLR/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

XXXXXX

ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ MES ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "SS" ਸ਼੍ਰੇਣੀ a (i) ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ WLR ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "SS" MES ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ a (i) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ MES ਮੈਨੂਅਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

32. ਮੈਨੂਅਲ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਕਲਾਸ "SS" ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"..... ....

1. ਕਲਾਸ 'SS' ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ, 'ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 1956' ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀ ਸਿਰਫ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

...."

ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ 'SS' ਕਲਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ MES ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਭਾਈਵਾਲਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 'SS' ਕਲਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨੋਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 'SS' ਕਲਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ

1.5 MES ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"(a) ....

(b) ਫਰਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਹਲਫਨਾਮਾ (ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 'SS' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ)।

...."

ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 'SS' ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂਅਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 'SS' ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟੈਂਡਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

XXXXXX

33. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ MES ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ 'SS' MES ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਭਰਤੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ

ਸੂਚੀਬੱਧ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਣਜਾਣ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਇੱਕ ਫਰਮ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਦਿ ਹੋਣ। ਇਹ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ 21.06.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ ਆਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi